

UN DEPOZIT DE BRONZURI DESCOPERIT LA MAGLAVIT

DE

ONORIU STOICA ȘI VASILE CIOANĂ

În satul Hunia (com. Maglavit, jud. Dolj), cu ocazia terasării unor terenuri în pantă efectuate în anul 1965 de către C.A.P. din localitate, în punctul „Bîrlad”, situat la nord-vest de sat, locuitorul Marin Văduva a descoperit un depozit format din 30 de piese, confecționate din bronz, fier și os¹.

Piesele care compun depozitul se grupează astfel: pandantive din bronz (16), pandantiv din os, nasturi din bronz (4), brățări din bronz (2), verigă din fier, lanțuri spiralice (5) și sîrmă de cupru (1).

1. Pandantive din bronz cu corpul de formă circulară, avînd secțiunea semiovală-alungită. Pandantivele sînt prevăzute cu un peduncul scurt, cu marginile drepte și paralele. Capătul acestuia, rotunjit, este străbătut de o perforație circulară. Toate piesele au fost executate prin turnare în tipare monovalve acoperite, spatele lor fiind neted. Imediat deasupra liniei de întîlnire a pedunculului cu capul pandantivului se găsește o proeminență ovală, ușor alungită, turnată concomitent cu piesa propriuzisă (fig. 1/1). Unul dintre aceste pandantive este lipsit de protuberanța de pe peduncul (fig. 1/2). Pe acest peduncul, după turnare, a fost executat un decor incizat format din linii transversale, paralele, mai dese sau mai rare, trasate destul de neîngrijit.

Un alt pandantiv, în formă de protomă, al cărui corp redă, stilizat, o pasăre acvatică (fig. 1/3), are ciocul ușor aplecat în jos cu capătul rotunjit și lățit. Ciocul este exagerat de alungit în comparație cu capul relativ mic, avînd pe creștet o „creastă”. Corpul este sugerat printr-o bară, care are capătul terminat cu o verigă de prindere. Acest tip de pandantiv a fost executat prin turnare în tipare bivalve, neregularitățile obținute prin turnare fiind îndepărtate cu mare grijă.

2. Pandantiv din colț de mistreț (fig. 1/5) prevăzut la capătul superior cu un orificiu circular.

3. Nasturi din bronz (fig. 1/6) cu corpul discoidal, executați prin turnare, avînd partea superioară sub formă de calotă. Partea inferioară concavă are o gaică de prindere cu orificiul circular.

4. Brățări din bronz cu capetele rotunjite. Una din acestea este plan-convexă în secțiune (fig. 2/1) și cu capetele petrecute unul peste celălalt. A doua brățară, fragmentată recent, este rotundă în secțiune (fig. 2/5).

¹ Piesele se află în colecția Școlii generale Hunia-Maglavit.

5. Verigă de fier, cu secțiune ovală (fig. 2/4). Capetele ei au fost apropiate prin batere.

6. Fibulă fragmentară din bronz (fig. 2/3), cu miez din fier. Se mai păstrează doar capul, care are formă de arc cu „coaste”. Secțiunea lui este rotundă.

7. Lanțuri spiralice (*saltaleoni*) (fig. 2/2), executate din sîrmă de bronz, lățită, cu secțiunea plan-convexă, răsucită în spirale continue. Piesele sînt fragmentare, iar numărul spiralelor diferă de la o piesă la alta.

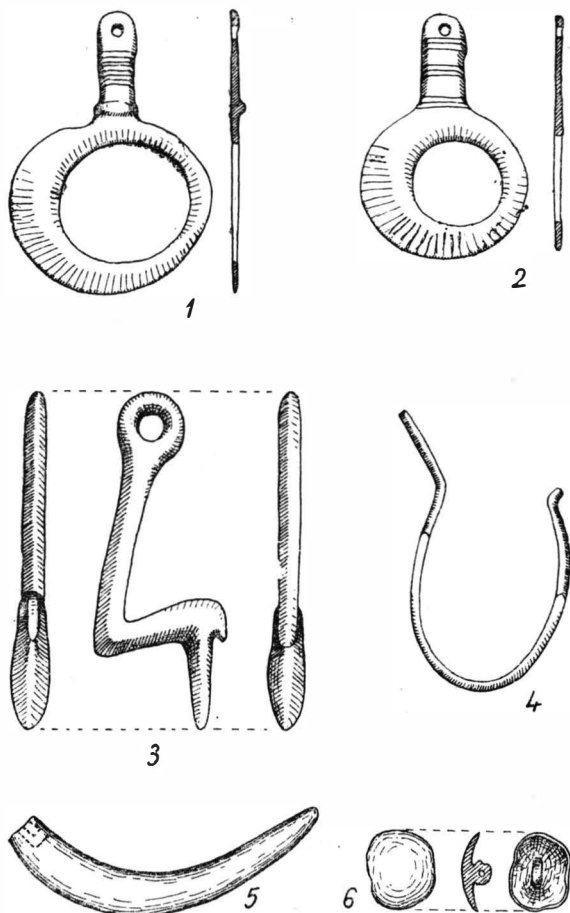

Fig. 1. Hunia. 1-2,5 pandantive; 3 protomă; 4 sîrmă de cupru; 6 butoni.

8. Sîrmă de cupru (fig. 1/4), circulară în secțiune. Capetele ei au forma pătrată în secțiune, acesta fiind obținută prin batere. Pe această sîrmă au fost înșirate pandantivele de bronz.

Cu toate că este o descoperire întâmplătoare, dar de pe raza unui sat cunoscut în lucrările de specialitate², depozitul se poate data pe baza unor analogii.

Pandantive circulare de tipul celor descoperite la Maglavit au fost găsite la Basarabi³ (jud. Dolj), Desa⁴ (jud. Dolj), Ghidici⁵ (jud. Dolj)

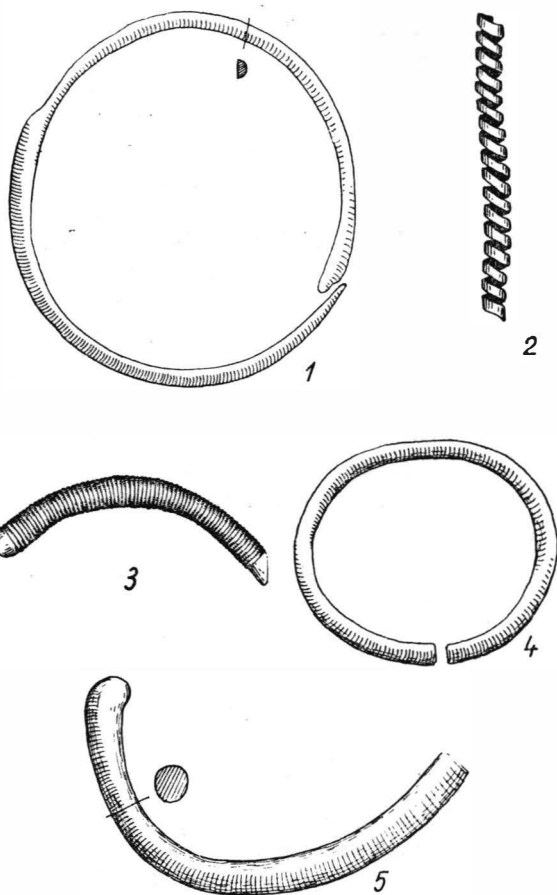

Fig. 2. Hunia. 1,5 brățări; 2 lanț spiralic; 3 arc de fibulă; 4 verigă de fier.

și Moigrad⁶ (jud. Sălaj), iar pandantive în formă de protome de păsări, asemănătoare cu cele în discuție, au fost descoperite la Ghidici⁷.

² Vladimir Dumitrescu, *Raport asupra activității Muzeului național de antichități în anii 1942—1943*, București, 1944, p. 86.

³ Idem, *Dacia*, N.S., 12, 1968, p. 217, fig. 23/7.

⁴ C. Moisil, *BCMI*, 4, 1911, p. 84; D. Berciu, *AO*, 1939, p. 176, fig. 221/4—5

⁵ A. Oancea, *SCIV*, 23, 1972, 4, p. 540, pl. 2/1—5; A. Oancea și C. M. Tătulea, *SCIVA*, 25, 1974, 2, p. 255 și urm.

⁶ *Ibidem*, p. 544, n. 4.

⁷ *Ibidem*, pl. 4/1—3.

Fibule, care se încadrează în tipul Vače, au fost descoperite la Basarabi⁸, Balta Verde⁹ (jud. Mehedinți), Ferigile¹⁰ (jud. Vâlcea), Ghidici¹¹ și Ostrovu Mare¹² (jud. Mehedinți).

Nasturi și lanțuri spiralice s-au găsit la Balta Verde¹³, Basarabi¹⁴ Ferigile¹⁵ și Ghidici¹⁶. În aceleași localități au fost descoperite brățări de tipul celor de la Maglavit¹⁷.

Pandantive din colț de mistreț — legate, probabil, de anumite credințe religioase ale epocii — au fost descoperite la Balta Verde¹⁸.

Faptul că pandantivele circulare și cel în formă de protomă se aflau înșirate pe o sîrmă de cupru ne sugerează rolul pe care acestea trebuie să-l fi jucat. Ele puteau fi atîrnate de gîtul calului, fiind piese de harnașament, pentru a produce zgomot în timpul mersului.

Originea dunăreană a pandantivelor circulare este indicată de harta¹⁹ răspîndirii masive a pieselor de acest tip, pe cursul Dunării în zona dintre Porțile de Fier, Olt și Isker. Pandantivele de forma protomelor de păsări își au originea în zona Dunării iugoslave, unde sînt frecvente iar descoperirile din alte părți nu sînt decît importuri²⁰.

Datarea pieselor din depozitul de la Maglavit poate fi făcută pe baza analogiilor descoperite pe teritoriul țării și în regiunile învecinate. La noi în țară pandantivele circulare și de forma protomelor de păsări, fibulele cu „coaste” de tip Vače, au fost datate în hallstattul mijlociu și începutul perioadei următoare²¹. Pandantivele din cele două tipuri, în R.P. Bulgaria sînt datate în hallstattul mijlociu²², iar fibulele cu „coaste” de tip Vače, din R.S.F. Iugoslavia, sînt datate tot în această perioadă²³.

⁸ Vladimir Dumitrescu, *op. cit.*, p. 215, fig. 21/5—6, 22/6, 8—9, 11.

⁹ D. Berciu și E. Comșa, *Materiale*, 2, 1956, p. 397, fig. 65/1—6, 81/1—2, 84/1—4, 90/3, 101/3, 110/5.

¹⁰ A. Vulpe, *Necropola hallstattiană de la Ferigile*, București, 1967, p. 69.

¹¹ A. Oancea, *op. cit.*, p. 540, pl. 4/6.

¹² D. Berciu, AO, fig. 181/9.

¹³ D. Berciu și E. Comșa, *op. cit.*, p. 398, 459, fig. 89/2—4, 151/6, 7, 162/2,5—6.

¹⁴ Vladimir Dumitrescu, *op. cit.*, p. 215—217, fig. 23/4—5.

¹⁵ A. Vulpe, *op. cit.*, p. 72.

¹⁶ A. Oancea, *op. cit.*, p. 540, pl. 4/4—5, 5/1—16.

¹⁷ D. Berciu, E. Comșa, *op. cit.*, p. 361—362, 397—398, fig. 66/4, 87/2, 138/4,170/3, 88/2,5, 91/2; A. Vulpe, *op. cit.*, p. 73, pl. XXV/5—9; A. Oancea, *op. cit.*, p. 540, pl. 6/1—2, 4—5.

¹⁸ D. Berciu, E. Comșa, *op. cit.*, p. 399, fig. 96/2, 101/2.

¹⁹ A. Oancea, *op. cit.*, p. 547, fig. 1.

²⁰ *Ibidem*, p. 548.

²¹ Vladimir Dumitrescu, *op. cit.*, p. 259—260; A. Vulpe, *Dacia*, N.S., 9, 1965, p. 117—124; idem, *MemAntiq*, 2, 1970(1972)p. 118 și urm.; D. Berciu, *Zorile istoriei în Carpați și la Dunăre*, București, 1966, p. 245.

²² R. Popov, *Godišnik Plovdiv*, 1921, p. 121; S. Gallus și T. Horvath, *DissPann*, s.2, 1939, 9, p. 40; Z. Vinski, *Rad Vojvodanskih Muzeja*, 4, 1955, p. 42; N. Tasič, *Balkanica*, 2, 1971, p. 44—47, 5; G. Severeanu, *Publ. Muz. Municipiului București*, 1—2, 1936, p. 17, 18; T. Sulimirski, *Wiener Prähistorische Zeitschrift*, 25, 1938, p. 144.

²³ A. Benac și B. Čovic, *Glasnik*, N. S., 14, 1959, p. 53—85; A. Vulpe, *op. cit.*, p. 69.

În concluzie, se poate afirma că depozitul datează din perioada hallstattului mijlociu carpato-danubian, cînd se cristalizează pe teritoriul României, dar și în regiunile învecinate, aspectul cultural Basarabi. Elemente ale acestui aspect cultural sînt semnalate și la Maglavit, care se află în apropiere de necropola de la Basarabi.

UN DÉPÔT DE BRONZES DÉCOUVERT À MAGLAVIT

RÉSUMÉ

Au nord-ouest du village Hunia (la commune de Maglavit, du département de Dolj), au point nommé « Birlad », on a trouvé un dépôt comprenant : pendants de bronze et os (fig. 1/1—2,5), une prothomme de bronze (fig. 1/3), des boutons (fig. 1/6) et des bracelets de bronze (fig. 2/1,5), anneau de fer (fig. 2/4), des chaînes en spirale (fig. 2/2) et un fil de cuivre (fig. 1/4).

Le dépôt date de la période du moyen hallstatt carpato-danubien.

EXPLICATION DES FIGURES

Fig. 1. Hunia. 1—2,5 pendants ; 3 prothomme ; 4 fil de cuivre ; 6 boutons.

Fig. 2. Hunia. 1,5 bracelets ; 2 chaîne en spirale ; 3 arcs de fibule ; 4 anneau de fer.